

Onderwerp

Inzet middelen Restauratie Rijksmonumenten t.b.v. de Poldertoren

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten
 1. Een bedrag van € 912.290 beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve Monumentenzorg (B008) voor een subsidie aan de gemeente Noord-oostpolder voor restauratiewerkzaamheden aan de Poldertoren, onder voorbehoud van
 - a. een sluitende begroting van het restauratieplan en
 - b. instemming van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed met de wijzigingen aan het monument en
 - c. de voorwaarde dat de gemeente het monument voldoende onderhoudt,
 en GS te mandateren om de onttrekkingen te programmeren;
2. Doelstelling programmabegroting

4.2 Cultuur en erfgoed. De doelstelling: *De bescherming van het Flevolands erfgoed is verstevigd en we bouwen verder aan de beleving van en kennis over het Flevolands erfgoed op basis van het Erfgoedprogramma.*

De reserve Monumentenzorg (NR: B008) heeft tot doel om middelen beschikbaar te hebben om financiële bijdragen toe te kennen voor restauratie van rijksmonumenten, overeenkomstig het daarvoor vastgesteld beleid.
3. Eerdere behandeling

Dit voorstel geeft invulling aan het beleid zoals neergezet in het Erfgoedprogramma Flevoland dat op 30 januari 2019 door uw Staten is vastgesteld.
4. Bevoegdheden PS en doel behandeling

Provinciale Staten zijn bevoegd tot het doen van onttrekkingen uit bestemmingsreserves, in dit geval de bestemmingsreserve monumentenzorg, die door Provinciale Staten als reserve voor restauratie van rijksmonumenten en archeologische toevalsvondsten is ingesteld. De middelen Restauratie rijksmonumenten zijn bestemd voor financiële bijdragen aan de subsidiabele restauratiekosten van rijksmonumenten, niet-woonhuizen zijnde. Bij een aanvraag wordt getoetst aan de vastgestelde criteria zoals opgenomen in de Algemene Subsidieverordening Flevoland, het Erfgoedprogramma Flevoland en de Leidraad subsidiabele kosten van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Wanneer er voldoende budget in de reserve is, is het niet mogelijk om de aanvraag om subsidie te weigeren. Met het voorliggend besluit worden de middelen vrijgemaakt.
5. Verdere behandeling PS

Provinciale Staten worden op de hoogte gehouden over de staat van onderhoud van het casco van rijksmonumenten (niet-woonhuizen) door middel van de jaarstukken waarin dit is opgenomen als beleidsindicator.
6. Korte toelichting op voorstel

De gemeente Noordoostpolder heeft een subsidieaanvraag ingediend met het verzoek om een financiële bijdrage aan de restauratiewerkzaamheden aan de Poldertoren. In 2019 is er een uitgebreid bouwkundig onderzoek en een gebruiksvariantenstudie uitgevoerd. Om de Poldertoren te behouden voor de

Provinciale Staten

28 april 2021

Agendapunt

Lelystad

16 maart 2021

Registratienummer

2711792

Afdeling/Bureau

SENB

Portefeuillehouder

Rijsberman, M.A.

Routing

Commissie Economie, Mobiliteit

en Samenleving:

7 april 2021

toekomst, dienen de lekkages en overige gebouwgebreken opgelost te worden en moet de Poldertoren weer in gebruik gegeven worden.

Er is een plan opgesteld waarbij de Poldertoren een permanente invulling krijgt op de eerste zes verdiepingen, het uitkijkplatform wordt permanent opengesteld en de overige verdiepingen zijn beschikbaar voor kortstondig gebruik. Het plan is opgedeeld in 2 fases:

- Fase 1: renovatie dak, carillon en beiaardiersruimte;
- Fase 2: renovatie gehele toren, gevels, uurwerk en figurenomloop.

De totale investering bedraagt € 2.018.211, waarvan € 995.340 in principe subsidiabel zijn volgens de Leidraad van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Voor fase 1 is er in 2019 door de gemeenteraad een budget beschikbaar gesteld van € 383.000 en vanuit de onderhoudsvoorziening € 210.000 specifiek de renovatie van het carillon, en is er € 66.000 vanuit de Rijkssubsidie-regeling Instandhouding monumenten toegezegd.

Voor fase 2 vraagt de gemeente een financiële bijdrage van € 912.290 van de provincie voor de restauratiewerkzaamheden. Er is dan nog een gat in de begroting van € 446.887, dit zijn kosten die samenhangen met functionele verbeteringen ten behoeve van de ingebruikname en installaties. Daarnaast is er na de restauratie en ingebruikname nog jaarlijks een exploitatietekort van circa € 41.000.

Met het toekennen van de restauratiesubsidie à € 912.290 wordt verder verval van de monumentale Poldertoren voorkomen. Voor de toekomstbestendigheid van het monument is het wel van belang dat ook de verbeteringen ten behoeve van de ingebruikname van de Poldertoren worden uitgevoerd en het in die staat wordt gehouden zoals het na de restauratie is. Zodoende wordt het rijksmonument voor de toekomst behouden en de beleefbaarheid ervan vergroot. In de beschikking is daarom het voorbehoud opgenomen dat er een sluitende begroting is zodat de ingebruikname en toekomstig onderhoud wordt gewaarborgd.

7. Beoogd effect

De monumentale waarden van de Poldertoren zijn hersteld en het rijksmonument is voor de toekomst behouden en de beleefbaarheid is vergroot.

8. Argumenten

1.1. *De restauratie van de Poldertoren draagt bij aan het beleid van de provincie.*

In het Erfgoedprogramma Flevoland staat dat de provincie ernaar streeft dat de erfgoediconen in goede staat zijn en de beleefbaarheid daarvan is vergroot. Deze iconen gelden als unique selling points van de provincie. De Poldertoren staat centraal in Emmeloord en in de Noordoostpolder. Het is het denkbeeldig middelpunt van de gemeenschap en bedoeld als symbool van eenheid van de polder. Het is een erfgoedicoon dat haar deel van het verhaal van Flevoland vertelt en daarom behouden en beleefbaar moet blijven.

1.2. *Met het verlenen van een financiële bijdrage aan de restauratie van de Poldertoren wordt invulling gegeven aan de bestuurlijke afspraken Besteding van het restauratiebudget voor rijksmonumenten.*

Conform de bestuurlijke afspraken met het rijk ontvangt de provincie via het provinciefonds jaarlijks € 129.000 en de provincie matcht dit bedrag. Deze middelen worden gestort in de reserve Monumentenzorg. Daarnaast wordt jaarlijkse € 28.000 gestort vanuit de algemene middelen. In het Erfgoedprogramma Flevoland is opgenomen dat het budget voor de restauratie van rijksmonumenten bedoeld is voor 'rijksmonumenten niet-woonhuizen zijnde' waar sprake is van een aanzienlijke restauratieopgave waarbij voorrang wordt gegeven aan een combinatie met een opgave om te herbestemmen, te verduurzamen of het object een maatschappelijke bestemming te geven. Het restauratieplan voor de Poldertoren voldoet hieraan. De aanvraag die de gemeente Noordoostpolder heeft ingediend betreft volledig subsidiabele restauratiekosten waarvoor de middelen in de reserve Monumentenzorg voor bestemd zijn. Er is derhalve geen grond om de aanvraag af te wijzen.

1.3. De bedragen worden begroot conform de voortgang van het project.

Als Provinciale Staten instemmen met de bijdrage van € 912.920, verzorgen Gedeputeerde Staten de verdere afhandeling, via mandaatwijziging, op basis van de planning van de uitvoering. Conform de nieuwe richtlijnen van de BBV wordt de subsidielast genomen in het jaar dat de werkzaamheden plaatsvinden. Op dit moment is de planning van de werkzaamheden nog niet bekend. De totale begroting is nog niet rond (zie kanttekening) en het werk moet nog worden aanbesteed. Na de aanbesteding van het werk kan aan de hand van een concrete planning inzichtelijk gemaakt worden wanneer de werkzaamheden ten uitvoer worden gebracht. Dan zullen de middelen worden geprogrammeerd. De gemeente Noordoostpolder streeft naar uitvoering van de werkzaamheden in 2021.

1.4. De hoogte van de reserve is toereikend

De stand van de reserve bedraagt € 849.554 bij de jaarrekening 2020, waarbij € 40.000 is geormerkt voor toevalsvondsten en € 809.554 niet geormerkt voor aanvragen als deze. Het niet geormerkte deel van de reserve kent het volgende meerjarig verloop:

	2020	2021	2022	2023
Beginstand	789.383	809.554	918.215	1.203.856
Jaarlijkse storting	285.641	285.641	285.641	285.641
Ottrekking Waterloopbos	-265.470	-176.980		
<i>Eindstand</i>	<i>809.554</i>	<i>918.215</i>	<i>1.203.856</i>	<i>1.489.497</i>

De kosten van deze beschikking zullen naar verwachting in 2021 vallen, met mogelijk een uitloop naar 2022 (zie argument 1.3). De hoogte van de reserve is toereikend, ook als de kosten volledig in 2021 worden verantwoord. Op dit moment zijn er geen andere grootschalige restauratiebehoefte bekend bij de provincie.

9. Kanttekeningen

De begroting van de restauratieplan is nog niet rond daarom neemt de provincie een aantal voorbehouden op in de beschikking. Namelijk dat er een sluitende begroting is en de gemeente het nog openstaande bedrag à € 446.887 beschikbaar stelt voor de restauratiewerkzaamheden ten behoeven van de ingebruikname van de Poldertoren. Dat de Poldertoren wordt gebruikt en toegankelijk is, is van belang voor de toekomstbestendigheid en de beleefbaarheid van het monument. Het tweede voorbehoud is een positief advies van de RCE op de geplande wijzigingen aan het rijksmonument en het verkrijgen van de omgevingsvergunning voor de werkzaamheden.

Daarnaast neemt de provincie de voorwaarde op dat de gemeente het rijksmonument zodanig onderhoudt dat het in de staat blijft waarin het zich bevindt na het uitvoeren van de restauratiewerkzaamheden. Dit om het risico te voorkomen dat door gebrekkig onderhoud het rijksmonument over een x aantal jaar wederom grootschalige restauratiewerkzaamheden behoeft en beroep wordt gedaan op de restauratiemiddelen van de provincie.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage